ทุนทางสังคม ทุนมนุษย์ และทุนเครือข่าย ที่มีต่อผลสำเร็จของธุรกิจเครื่องปั้นดินเผา ในพื้นที่เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

Social Capital, Human Capital and Network Capital Contributing to the Success of Pottery Business in Koh-kret, Nontaburi Province

สมศรี เต็มอนุภาพกุล[1], ชารวีบุตรบำรุง[2]

[1]นักศึกษาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขานวัตกรรมการจัดการ (การจัดการภาครัฐและท้องถิ่น) มหาวิทยาลัย ราชภัฏสวนสุนันทา
[2] อาจารย์ที่ปรึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขานวัตกรรมการจัดการ (การจัดการภาครัฐและท้องถิ่น)
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของทุนทางสังคม ทุนมนุษย์ และทุนเครือข่าย ที่มีต่อผลสำเร็จของธุรกิจเครื่องปั้นดินเผา ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 191 คน ด้วยการศึกษาแบบจำลองโครงสร้าง (Structural Equation Model, SEM) จากนั้นทำการวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยโปรแกรม LISREL 8.72 และการวิจัยเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) กับผู้ชำนาญการ จำนวน 17 คน

ผลการวิจัยพบว่า ทุนทางสังคม ส่งผลทางตรงต่อผลสำเร็จของกลุ่มธุรกิจเครื่องปั้นดินเผา ที่ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .66 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุนเครือข่ายส่งผลทางตรงต่อผลสำเร็จของกลุ่มธุรกิจเครื่องปั้นดินเผาที่ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .45 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุนมนุษย์ ไม่ได้ส่งผลทางตรงต่อผลสำเร็จของกลุ่มธุรกิจเครื่องปั้นดินเผา และทุนทางสังคม ทุนมนุษย์และทุนเครือข่ายสามารถร่วมกันทำนายผลสำเร็จของกลุ่มธุรกิจเครื่องปั้นดินเผาได้ร้อยละ 63 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ สามารถยืนยันและสนับสนุน ผลการวิเคราะห์ทางสถิติของงานวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งพบว่า ทุนทางสังคม มีอิทธิพลทางตรงต่อผลสำเร็จของกลุ่มธุรกิจเครื่องปั้นดินเผา และทุนเครือข่าย มีอิทธิพลทางตรงต่อผลสำเร็จของกลุ่มธุรกิจเครื่องปั้นดินเผา ในพื้นที่เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรีอย่างมีนัยสำคัญ

คำสำคัญ: ทุนทางสังคม/ทุนมนุษย์/ทุนเครือข่าย/ ผลสำเร็จของธุรกิจเครื่องปั้นดินเผา

Abstract

The objectives of this study wereto examine how Socialcapital , Human capital, and Network capitalContributing to the success of pottery business in Koh-kret, NontaburiProvince.The study combinedused with quantitative research methodologies by questionnaire survey was used with participants from a random sample of 191 people. The data was analysed through the Structural Equation Model (SEM) via the application called LISREL 8.72. The qualitative research is conducted via in-depth interview with 17 experts.

The results from this study indicated that 1) the social capital has the highest impact with direct positive influence by the coefficient of 0.66 with the statistically significance at level .05. The second impact is the network capital with direct positive influence by the coefficient of 0.45 with the statistically significance at level .05. 2) the social capital, human capital, and network

capital can be combined to predict the success of the pottery business by 63 percent. The findings also revealed that human capital which has no impact on the success of the pottery business.

Keywords: Social Capital, Human Capital, Network Capital, The Success of Pottery Business

บทนำ

โลกในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปสู่ยุคสังคมฐานความรู้ โดยทุกวันนี้เป็นที่ยอมรับกันว่าเราอยู่ในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นเทคโนโลยี เศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรมฯลฯ ส่งผลให้ทุกคนและทุกสังคมต้องปรับตัวท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ ความสำเร็จของบุคคลและความก้าวหน้าของสังคมย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถในการจับกระแส วิเคราะห์แนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงเพื่อเตรียมรับมือและการใช้ประโยชน์จากสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปที่สำคัญที่สุดความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันและอนาคตเป็นความเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้าง และเป็นระบบที่มีความเชื่อมโยงกันในหลายมิติ (สุวิทย์เมษินทรีย์, 2550 : 1)

ประเทศไทยต้องเผชิญและรับผลกระทบจากบริบทของการเปลี่ยนแปลงต่างๆของสังคมโลกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ส่งผลให้ประเทศไทยต้องเร่งรีบพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้มีทักษะหลายอย่างสามารถทำงานได้หลากหลาย มีคุณธรรม มีจิตสำนึกสาธารณะตลอดจนความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และสารสนเทศ ความรวดเร็วของการสื่อสาร การขยายตัวของเมือง และการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศไทยจะส่งผลกระทบโดยตรงต่อวัฒนธรรม ค่านิยม วิถีการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพอันเป็นรากฐานของเศรษฐกิจชาติ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ, 2551)

สังคมไทยมีทุนทางสังคมถือเป็นทุนสำคัญที่เสริมสร้างวิถีชีวิตที่ดีงามของคนในสังคม การแก้ปัญหาและฟื้นฟูให้คนไทยและสังคมไทยกลับมาดำรงสถานะเดิมได้ ภายใต้สภาวการณ์ดังกล่าว ได้มีนักคิดและผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านประเมินว่า การที่สังคมไทยยังดำรงอยู่ได้ เนื่องจากมีทุนทางสังคมมากมายมาเป็นตาข่ายรองรับ และมีความเชื่อมโยงหนาแน่นอยู่บนพื้นฐานเอกลักษณ์ ความเป็นไทยที่มีจุดเด่นหลายประการ อาทิเช่น การมีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนทั้งชาติ การมีระบบเครือญาติ และชุมชนที่เข้มแข็งบนพื้นฐานวัฒนธรรมที่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจไมตรี ชอบช่วยเหลือเกื้อกูลกันในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจที่ผ่านมาสิ่งที่หายไปจากสังคมไทย คือ “เงิน” แต่สิ่งที่ยังคงอยู่และสามารถทำให้พอกพูนขึ้นได้อย่างต่อเนื่องทั้งต่อผู้คนในระดับรากหญ้า ท้องถิ่น ต่อรัฐ ต่อโลก ก็คือ ทุนทางสังคม ซึ่งเป็นมรดกตกทอดของสังคมไทยมาช้านาน ทุนทางสังคมนี้ ไม่ได้หายไปจากอดีต แต่คนไทยสามารถค้นพบและนำกลับมาใช้กันอีกและทุนทางสังคมของไทยเรามีหลากหลายโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องจิตวิญญาณ เรื่องคุณค่า ภูมิปัญญา ความรักพวกพ้อง รักถิ่นฐาน รักบ้านรักเมือง เป็นปัจจัยองค์ประกอบของคนที่มีความตื่นตัวและมีความคิดที่จะลุกขึ้นมาช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (สุทธิวรรณ สุขศรีดากุล, 2552 : 3-4)

จากงานวิจัยต่างๆ มีผู้เสนอให้ทุนทางสังคมเป็นตัวที่แสดงถึงการมีสิทธิในการบริหารจัดการทรัพยากรร่วมกัน ทุนทางสังคมยังเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการกระจายรายได้และลดปัญหาความยากจน ยิ่งไปกว่านั้นทุนทางสังคมนี้ยังเป็นเครื่องเสริมพลังให้กับการกระทำการร่วม สำหรับการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายชุมชนที่มีการพัฒนาทั้งในด้านเทคโนโลยี การผลิต การตลาด การเงินและการลงทุน การพัฒนาในส่วนของธุรกิจชุมชนเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆทั้งด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม บริการ ทั้งในด้านการผลิต การบริโภคและการกระจายผลผลิตโดยให้คนในชุมชน หรือในท้องถิ่นมาช่วยกันพัฒนาท้องถิ่นชุมชนเป็นการพัฒนาแบบผสมผสานเป็นการพัฒนาที่มีวัตถุประสงค์หลายอย่างพร้อมกันเป็นการหายุทธวิธีปรับปรุงสภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในท้องถิ่นให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นรวมถึงกระจายการพัฒนาไปสู่กลุ่มคนที่ยากจนที่สุดซึ่งอยู่ในชนบทอาจจะเป็นการเร่งเพิ่มความสามารถในการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตเพิ่มการจ้างงาน เป็นต้น โดยมีเป้าหมายคือการลดความยากจนลดช่องว่างของรายได้ตลอดจนปรับปรุงคุณภาพชีวิตและมาตรฐานการครองชีพ (World Bank, 1997) มีส่วนร่วม

ในการแก้ไขปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจของชุมชนคือการมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับประโยชน์บนรากฐานของความสามารถที่มีอยู่จากการใช้ทุนของชุมชนที่มีอยู่หรือสามารถจัดหามาได้ตามศักยภาพ ความสัมพันธ์ในลักษณะเครือข่ายถือเป็น หัวใจของการเชื่อมโยงชุมชนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทำให้ชุมชนสามารถอยู่รอดจากวิกฤต การสร้างเชื่อมโยงในลักษณะนี้ เรียกว่า ทุนเครือข่ายซึ่งในสังคมไทยมีมาช้านาน ทุนเครือข่ายที่มีการเชื่อมโยงโดยความสัมพันธ์ที่เกิดจาก ความไว้เนื้อเชื่อใจ ความผูกพัน และวัฒนธรรมที่ดีงามของสังคมไทยผ่านระบบความสัมพันธ์ในองค์ประกอบหลัก เป็นทุนเครือข่าย (Network Capital) ในชุมชน ซึ่งเกิดเป็นพลังเศรษฐกิจในชุมชนเพื่อการเพิ่มคุณภาพ ประสิทธิผล และความยั่งยืนของสังคม โดยเฉพาะความร่วมมือร่วมใจกันในสังคมและความสัมพันธ์นี้มิได้จำกัดเพียงภายในหมู่บ้านหรือชุมชนแต่ยังเชื่อมโยงไปยังหมู่บ้านต่างๆ ด้วย

ในศึกษาข้อมูลครั้งนี้ และจากการสัมภาษณ์บุคคลต่างๆ ของเกาะเกร็ดที่ผ่านมา พบว่า การพัฒนาเกาะเกร็ด ยังไม่สามารถนำเอาทุนทางสังคม ทุนมนุษย์ และทุนเครือข่ายมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ในการการส่งเสริมอาชีพเครื่องปั้นดินเผา และพัฒนาเกาะเกร็ดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สมบูรณ์ได้ ทั้งระบบการจัดการที่จะนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์กับชุมชนโดยตรงก็ยังไม่ชัดเจน คนในชุมชนยังมีวิธีในการเสนอขายสินค้าแบบเดิม โดยเฉพาะเครื่องปั้นดินเผา ที่ควรจะมีการสนับสนุนจากทุนทางสังคม ทุนมนุษย์ และทุนเครือข่าย ที่จะทำให้มีสินค้าเครื่องปั้นดินเผาเป็นสินค้าท่องเที่ยวที่สำคัญซึ่งสามารถใช้ทุนทางสังคมที่มีอยู่ทั้งทุนมนุษย์ที่มีคุณค่าและทุนเครือข่ายที่สามารถพัฒนาให้เกิดประโยชน์กับการส่งเสริมเครื่องปั้นดินเผาให้มีศักยภาพในการเข้าสู่ตลาดสินค้าที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทยให้มากขึ้น และสามารถเป็นสินค้าส่งออกในอาเซียนและสู่ตลาดโลกต่อไป ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับ ทุนทางสังคม ทุนมนุษย์ และทุนเครือข่าย ที่มีต่อผลสำเร็จของธุรกิจเครื่องปั้นดินเผาในพื้นที่เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาอิทธิพลของทุนทางสังคม ทุนมนุษย์ และทุนเครือข่าย ที่มีต่อผลสำเร็จของธุรกิจเครื่องปั้นดินเผา ในพื้นที่เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยในครั้งนี้ มีดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ทุนทางสังคม ส่งผลต่อผลสำเร็จของการดำเนินธุรกิจชุมชน(H1)

สมมติฐานที่2 ทุนมนุษย์ ส่งผลต่อผลสำเร็จของการดำเนินธุรกิจชุมชน(H2)

สมมติฐานที่ 3 ทุนเครือข่าย ส่งผลต่อผลสำเร็จของการดำเนินธุรกิจชุมชน(H3)

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเรื่องวิจัยเรื่องทุนทางสังคม ทุนมนุษย์ และทุนเครือข่าย ที่มีต่อผลสำเร็จของ กลุ่มธุรกิจเครื่องปั้นดินเผา ในพื้นที่เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในบทความนี้จะได้นำเสนอ เพื่อเป็นการดำเนินการตอบสนองตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 1 ที่ศึกษาอิทธิพลของทุนทางสังคม ทุนมนุษย์ และทุนเครือข่าย ที่มีต่อผลสำเร็จของธุรกิจเครื่องปั้นดินเผาในพื้นที่เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยเป็นการศึกษาทั้งในเชิงกว้างและเชิงลึก กล่าวคือผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method)คือ การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพดังนี้

1. **การวิจัยเชิงปริมาณ**เป็นรูปแบบของการสำรวจประชากรหรือหน่วยที่ทำการวิเคราะห์ได้แก่ ผู้ประกอบการเครื่องปั้นดินเผา ในชุมชนเกาะเกร็ด ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 191 ครัวเรือน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

หลังจากที่ได้กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ประกอบการเครื่องปั้นดินเผา ในชุมชนเกาะเกร็ด ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 191 ครัวเรือน ได้มาโดยใช้สูตรที่ใช้คำนวณหาขนาดตัวอย่างโดยใช้ 10 - 20 เท่าของ ตัวแปรแฝง (Latent Variable) ระหว่างเดือนเมษายน ถึงเดือนกันยายน 2558

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม จำนวน 191 ชุด โดยแบบสอบถามนี้ประกอบด้วย 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 เป็นการสร้างรายการข้อคำถามของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาแต่ละตัวแปรจากการทบทวนวรรณกรรม โดยผู้วิจัยได้แยกข้อคำถามตามกลุ่มตัวแปรที่วัด โดยมีการระบุไว้ 4 กลุ่มตัวแปร ดังนี้

ตัวแปรที่ 1 คือ ทุนทางสังคม วัดจากข้อคำถามรายการประกอบไปด้วย 26 ข้อคำถาม ได้แก่ ความไว้วางใจ บรรทัดฐานการตอบแทนเกื้อกูลกัน การให้ข้อมูลและการสื่อสาร

ตัวแปรที่ 2 คือ ทุนมนุษย์วัดจากข้อคำถามรายการประกอบไปด้วย 14 ข้อคำถาม ได้แก่ผู้นำชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการจัดการความรู้

ตัวแปรที่ 3 คือ ทุนเครือข่าย วัดจากข้อคำถามรายการประกอบไปด้วย 18 ข้อคำถาม ได้แก่ เครือข่ายความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวและเครือญาติ เครือข่ายความสัมพันธ์ของชุมชนกับหน่วยงานภายนอก และเครือข่ายความสัมพันธ์ของชุมชนกับกลุ่ม/ องค์กรชุมชน/ สังคม

ตัวแปรที่ 4 คือ ผลสำเร็จของกลุ่มธุรกิจเครื่องปั้นดินเผาวัดจากข้อคำถามรายการประกอบไปด้วย 19ข้อคำถามได้แก่ ผลสำเร็จด้านการเงินผลสำเร็จด้านลูกค้า ผลสำเร็จด้านการดำเนินการภายในและผลสำเร็จด้านการเรียนรู้และพัฒนาการ

แบบสอบถามใช้ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (5-Point Likert Scale) โดยมีคำถาม 77 ข้อ ที่ถามเกี่ยวกับทุนทางสังคม ทุนมนุษย์ และทุนเครือข่าย ที่มีต่อผลสำเร็จของ กลุ่มธุรกิจเครื่องปั้นดินเผา ในพื้นที่เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ส่วนคำถามเพื่อสัมภาษณ์เชิงลึก สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพใช้ยืนยันผลการวิจัยเชิงปริมาณ มีจำนวน 3 ข้อ ส่วนความสำคัญในด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหาของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญและมีการปรับปรุงคำถามตามข้อเสนอแนะ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญความเที่ยงตรงนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยตรวจสอบคุณภาพด้านภาษาและพิจารณาเนื้อหามีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์(Item Objective Congruence Index: IOC) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.6 (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2546) และปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามข้อเสนอแนะนำแบบสอบถามที่ได้มาทดสอบความน่าเชื่อถือได้ของเครื่องมือ โดยนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 30 ราย แล้วนำไปทดสอบความน่าเชื่อถือได้ของดำเนินการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discriminate Power)ด้วยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 ฉบับ เพื่อตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วยวิธีการหาค่าสหสัมพันธ์คะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total correlation) โดยให้ข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อมากกว่า .20 ขึ้นไปถือว่ามีคุณภาพเพียงพอ และหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) ด้วยเทคนิคแบบอัลฟา (Cronbach Alpha) โดยให้แบบสอบถามตัวแปรเชิงประจักษ์ (Observation Variable) ที่มีค่าความเชื่อมั่นหรือค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของครอนบาค (Cronbac's alpha)รวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.894 ซึ่งเป็นที่น่าพอใจและมีค่าค่าครอนบัคแอลฟ่าแยกเฉพาะแต่ละทุนมีค่าเป็นที่น่าพอใจ หลังจากนั้นจึงนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วนำไปเก็บข้อมูลกับผู้ประกอบการเครื่องปั้นดินเผา จำนวน 191ครัวเรือน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามโดยการนำไปถามผู้ประกอบการเครื่องปั้นดินเผาในพื้นที่เกาะเกร็ด ในแต่ละครัวเรือนจำนวน 191 ครัวเรือนการดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และเก็บรวบรวมเพื่อวิเคราะห์ และสรุปผล โดยตั้งเป้าหมายเก็บตัวอย่างจากผู้ใช้ตามกลุ่มเป้าหมายที่ได้คัดเลือกไว้ หลังจากนั้นนำข้อมูลจาก

มาทำการตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล โดยจะใช้แนวคิดทฤษฎี เป็นกรอบการวิเคราะห์ ประกอบด้วย 1) การประเมินค่าข้อมูล 2) การตีความข้อมูล 3) การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้หลักวิชาที่เป็นปรนัย การอ้างอิง การที่ได้ทำการศึกษากรณีศึกษา ได้ทำการทบทวนวรรณกรรม ศึกษา หาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะดำเนินการวิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) และการวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงเส้น (Structural Equation Model : SEM) ด้วยโปรแกรม LISREL Version 8.72

2. การวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งเป็นข้อมูลเชิงลึกด้วยเทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมายสำคัญ (Key Information) เพื่อนำข้อมูลเชิงคุณภาพมาสนับสนุนผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้นำท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น และผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนผู้ชำนาญการ จำนวน 17 คน ในชุมชนเกาะเกร็ดตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

เครื่องมือในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยใช้วิธีสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interviews) โดยใช้คำถามแบบปลายเปิด (Open-ended Questions) คำถามเพื่อสัมภาษณ์เชิงลึก สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพใช้ยืนยันผลการวิจัยเชิงปริมาณ มีจำนวน 3 ข้อ ส่วนความสำคัญในด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหาของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญและมีการปรับปรุงคำถามตามข้อเสนอแนะซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง คำถามจะเน้นประเด็นเรื่องทุนทางสังคม ทุนมนุษย์ และทุนเครือข่ายว่าสอดคล้องต่อกรอบแนวคิดในการวิจัยหรือไม่

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้นำท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น และผู้ประกอบการธุรกิจชุมชน ผู้ชำนาญการจำนวน 17 คน ที่เกี่ยวกับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกรอบแนวความคิด และสมมติฐานที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้รูปแบบการสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะดำเนินการด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ประกอบการที่ทำธุรกิจต่าง ๆ ในชุมชนเกาะเกร็ดตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ได้แก่ 1) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล 2) การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย 3) การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล

ผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลได้ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปด้านประชากรศาสตร์ จากกลุ่มตัวอย่างพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 50.80 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 28.80 และส่วนใหญ่จบการศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษา จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 33.50

1. ข้อมูลเมื่อทำการเปรียบเทียบระดับของตัวแปรที่ทำการศึกษาในแบบจำลองสมการโครงสร้างพบว่า ตัวแปรทุนมนุษย์ มีค่าสูงที่สุด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 รองลงมาคือ ทุนทางสังคม และทุนเครือข่าย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 และ

3.54 ตามลำดับ เมื่อทำการตรวจสอบการกระจายของข้อมูลด้วยการพิจารณาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่าตัวแปร ทุนมนุษย์ ข้อมูลมีการกระจายตัวมากที่สุด ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าอยู่ระหว่าง .93 - 1.08 รองลงมาคือ ทุนเครือข่าย และ ทุนทางสังคม ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ มีค่าอยู่ระหว่าง .91 - 1.06 และ .90 - 1.12 ตามลำดับ

2. ระดับความคิดเห็นของผลสำเร็จของกลุ่มธุรกิจเครื่องปั้นดินเผาในพื้นที่เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 เมื่อทำการตรวจสอบการกระจายของข้อมูลด้วยการพิจารณาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง .90 - 1.08 แสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีการกระจายตัวอยู่ในระดับไม่มากนัก

3. แบบจำลองสมการโครงสร้างที่ได้พัฒนาและปรับแก้แล้ว (Adjust Model) มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าสถิติที่ทดสอบได้ คือคือ χ^2=62.57, df= 48, p-value = 0.07699; Relativeχ^2 = 1.30; GFI = .96; AGFI = .90; RMR = .041; SRMR= .037; RMSEA = .040; P-Value for Test of Close Fit = .71; NFI = .98; IFI= 1.00; CFI = 1.00 ; CN = 208.04ซึ่งผ่านเกณฑ์ตามที่ได้กำหนดไว้ (Joreskog; &Sorbom, 1996 : 121-122) ซึ่งผ่านเกณฑ์ตามที่ได้กำหนดไว้ (Joreskog; &Sorbom, 1996) และเมื่อตรวจสอบการประมาณค่าพารามิเตอร์สัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปรแฝงที่ทำการศึกษาในแบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structual Model) พบว่า

3.1 ทุนทางสังคม (Socap) ส่งผลทางตรงต่อผลสำเร็จของกลุ่มธุรกิจเครื่องปั้นดินเผา (Succ) ที่ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .66 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ทุนมนุษย์ (Humcap) ไม่ได้ส่งผลทางตรงต่อผลสำเร็จของกลุ่มธุรกิจเครื่องปั้นดินเผา (Succ)

3.3 ทุนเครือข่าย (Netcap) ส่งผลทางตรงต่อผลสำเร็จของกลุ่มธุรกิจเครื่องปั้นดินเผา (Succ) ที่ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .45 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.4 ทุนทางสังคม (Socap) ทุนมนุษย์ (Humcap) และทุนเครือข่าย (Netcap)สามารถร่วมกันทำนายผลสำเร็จของกลุ่มธุรกิจเครื่องปั้นดินเผา (Succ) ได้ร้อยละ 63

4. สำหรับสมการเส้นทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงเชิงสาเหตุ (Indepdndent Variable) ทีส่งผลทางตรง (Direct Effect) ต่อตัวแปรแฝงเชิงผล (Dependent Variable) ในแบบจำลองที่พัฒนาและปรับแก้แล้ว (Adjust Model)

succ = 0.66*socap - 0.24*humcap + 0.45*netcap, Errorvar.= 0.37 , R^2 = 0.63…….15

(0.12) (0.15) (0.10) (0.077)

5.39 -1.63 4.42 4.75

สมการทำนายแสดงให้เห็นว่าปัจจัยที่ส่งผลทางตรงต่อผลสำเร็จของกลุ่มธุรกิจเครื่องปั้นดินเผา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ได้แก่ ทุนเครือข่าย และ ทุนทางสังคม มีค่าสัมประสิทธิอิทธิพลเท่ากับ .66 และ .45 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ทุนมนุษย์ ไม่ได้ส่งผลทางตรงต่อผลสำเร็จของกลุ่มธุรกิจเครื่องปั้นดินเผา และตัวแปรทั้ง 3 สามารถร่วมกันทำนายผลการดำเนินงานด้านการเติบโตขององค์กร ได้ร้อยละ 63

สรุปและอภิปรายผล

1. ทุนทางสังคม ที่มีต่อผลสำเร็จของ กลุ่มธุรกิจเครื่องปั้นดินเผา ในพื้นที่เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรีที่ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .66 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถร่วมกันทำนาย ได้ร้อยละ 52 – 70 ที่เป็นเช่นนี้ ก็เนื่องจากการมีทุนทางสังคมในชุมชนท้องถิ่นเหล่านี้ เป็นสิ่งสนับสนุนความยั่งยืนขององค์กร สามารถแก้ปัญหาความขัดแย้ง ในสังคมให้เกิดการยอมรับกันมากขึ้น และมีการใช้สันติวิธีมากขึ้น โดยเฉพาะประเทศไทยมักมีความขัดแย้งทางการเมืองที่ค่อนข้างรุนแรงหากได้ใช้แนวคิดทุนทางสังคมมาเป็นกลยุทธ์เพื่อลดความขัดแย้งก็เป็นการนำทุนทางสังคมที่มีอยู่มากมายในสังคมไทย มาขับเคลื่อน มาใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง และส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม มีประโยชน์ต่อการตัดสินใจในเชิงธุรกิจ ในเชิงวิชาการ

และการวางแผนชุมชนเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทยา คามุณี (2551) พัมนัม (Putnam ,1995) Fabio Sabatini (2007) นอกจากนั้นการใช้ทุนทางสังคมจะประสบความสำเร็จ ก็ต่อเมื่อความร่วมมือนั้นมีความสัมพันธ์เชื่อมโยง และมีความไว้วางใจกัน หรือที่เรียกว่า ทรัพยากรทางศีลธรรม (Moral Resource) และตัวทุนทางสังคมยังมีลักษณะเป็นประโยชน์สาธารณะ (Public Good) กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ทุนทางสังคม มีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ ความไว้วางใจ และการให้ข้อมูลเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ กมลวรรณวรรณธนัง (2553), Coleman (1988) และ Fukuyama (1995) ที่กล่าวว่า ตัวทุนทางสังคมมิได้เป็นปัจจัยการผลิตโดยตรงแต่เราจะใช้ทุนทางสังคมเป็นตัวกลางในการเข้าถึงปัจจัยการผลิต หรือสามารถเข้าไปใช้ทุนตัวอื่น ๆ ได้ในราคาที่ถูกลง กล่าวคือ ทุนทางสังคมให้ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจได้โดยเป็นการช่วยลด ต้นทุนทางธุรกรรม และลดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการตรวจสอบสินค้า

2. ทุนมนุษย์ ไม่ส่งผลต่อความสำเร็จของ กลุ่มธุรกิจเครื่องปั้นดินเผา ในพื้นที่เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรีสำหรับผลการวิจัยเชิงปริมาณซึ่งเป็นผลทางการรับรู้ (Perception) เท่านั้น แต่จากการค้นพบในการวิจัยเชิงคุณภาพพบว่า ทุนมนุษย์ในการวิจัยครั้งนี้ทุนมนุษย์ที่ประกอบด้วย การจัดการความรู้ภายในชุมชน ผู้นำชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้นในผู้ประกอบการที่ต้องการความสำเร็จจึงจำเป็นต้องพัฒนาคน ระบบการบริการ กระบวนการทำงาน ตลอดจนเทคนิควิธีการที่จะทำให้ชุมชน ก้าวไปข้างหน้าด้วยความเข้มแข็งและมั่นคง ทำให้เห็นถึงความสำคัญได้อย่างแท้จริงที่ต้องมีการจัดการที่ถูกต้อง ทันสมัย ตรงตามความต้องการของลูกค้าและชุมชน

3. ทุนเครือข่าย ที่มีต่อผลสำเร็จของ กลุ่มธุรกิจเครื่องปั้นดินเผา ในพื้นที่เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .45 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถร่วมกันทำนาย ได้ร้อยละ 22 – 95 ที่เป็นเช่นนี้ ก็เนื่องจากความเป็นเครือข่ายความสัมพันธ์นั้นมีการปฏิบัติมาจนเป็นวัฒนธรรมของชุมชน ที่เราจะเห็นได้ว่า วัฒนธรรมอันดีของชุมชนที่เกาะเกร็ด คือ การมีเครือข่ายเก่าตั้งแต่อดีต เพราะเรื่องเครือข่ายเป็นสิ่งที่มีในวัฒนธรรมชุมชนของชาวบ้านโดยทั่วไปในสังคมไทยอยู่แล้ว และเป็นเสมือนพลังชุมชนที่จะใช้ประโยชน์ได้ ต่อเมื่อมีการปลุกให้สมาชิกในชุมชนมีจิตสำนึก และ รับรู้ในสิ่งเหล่านี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปัทมา โพชนกูลซูซูกิ (2547) พัฒนพงศ์ สุกิจปาณีนิจ (2552) และ Michael Woolcock (2000), Martina Musteen (2006) ความสัมพันธ์ของทุนเครือข่ายนี้มิได้จำกัดเพียงภายในหมู่บ้านหรือชุมชนแต่ยังเชื่อมโยงไปยังชุมชนอื่น ๆ ด้วยการหลอมจิตใจ หลอมความคิด และผนึกกำลังการสร้างทักษะในการจัดการร่วมกันทั้งในชุมชน และนอกชุมชน ตลอดจนการมีเครือข่ายกับกลุ่มอื่นๆ ส่งผลต่อความเป็นอยู่หรือการประกอบอาชีพของคนในชุมชนเกราะเกร็ดเป็นอย่างมาก ทั้งยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์และเชื่อมโยง เป็นการประสานเครือข่ายที่ส่งผลสะท้อนกลับมายังชุมชนเกาะเกร็ด ให้เกิดความสามัคคี มีพลังชุมชนที่เข้มแข็งนั่นเอง

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม (Post Slip Comment)

แต่อย่างไรก็ตามจากการที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ประกอบการ นักวิชาการ ผู้ชำนาญการด้านธุรกิจเครื่องปั้นดินเผา และด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับทุนต่าง ๆ ซึ่งต่างก็มีความเกี่ยวเนื่องกันโดยเฉพาะทุนมนุษย์ซึ่งประเด็นเพิ่มเติมมีดังนี้

ในการสรุปผลการสัมภาษณ์ ผู้ชำนาญการต่างให้ความสำคัญต่อทุนทางสังคม ทุนมนุษย์และทุนเครือข่ายเกือบเท่าเทียมกัน และต่างก็เห็นว่า ทุนมนุษย์มีความสำคัญในแง่ของการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ให้คงอยู่ โดยการรวมตัวกันของคนในชุมชนเพื่อคิดค้น และสร้างสรรค์ผลงานที่เป็นรูปแบบใหม่ ๆ จากการที่ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้พยายามจัดการองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ จึงทำให้ชิ้นงานเครื่องปั้นดินเผาที่เป็นตัวแทนของการเล่าเรื่องราวการเป็นทุนทางสังคม ทุนมนุษย์ และทุนเครือข่ายอย่างแท้จริง การทำมาหากินของคนในชุมชนมักจะใช้ความเชื่อ ความศรัทธา เพื่อเชื่อมโยง ความเก่าแก่ ดั้งเดิมของวัฒนธรรม เชื้อชาติ และประเพณีมอญในชุมชนอันเป็นตัวแทนของจิตวิญญาณ และวิถีชีวิตที่โดดเด่นของคนในเกาะเกร็ด ก่อเกิดเป็นจุดขายของธุรกิจในชุมชนอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้หากได้สร้างตลาดที่เป็น Niche Market อันเป็นสินค้าที่เป็นตัวแทนประเพณี หรือวัฒนธรรมแบบญี่ปุ่น เกาหลีใต้ก็จะเกิดแรงผลักดันให้ชุมชนหันมาเห็นความสำคัญของการสืบสาน อนุรักษ์ หรือจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน โดยมีผู้นำชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ร่วมกันประสานให้เกิดพลังในชุมชน จากทุนเดิมที่มีอยู่มาสร้างความเป็นปึกแผ่นสามัคคี ความร่วมมือร่วมใจในการพัฒนา ชุมชนเกาะเกร็ดให้เจริญก้าวหน้าคงอยู่อย่างยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการทำวิจัยทุนทางสังคม ทุนมนุษย์ และทุนเครือข่าย ที่มีต่อผลสำเร็จของ กลุ่มธุรกิจเครื่องปั้นดินเผา ในพื้นที่เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยขอเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ผลการวิจัยในครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชน ที่ต้องการพัฒนากลุ่มธุรกิจเครื่องปั้นดินเผาในพื้นที่เกาะเกร็ดจึงควรกำหนดแผนการสนับสนุนด้านการจัดการธุรกิจของผู้ประกอบการพื้นที่เกาะเกร็ดและนำนวัตกรรมที่ค้นพบจากงานวิจัยมาพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวในเกาะเกร็ดอย่างยั่งยืน

2. รัฐบาล ควรเป็นเจ้าภาพในด้านการให้ความรู้ทางวิชาการสมัยใหม่ เกี่ยวกับการจัดการกลุ่มธุรกิจเครื่องปั้นดินเผา ซึ่งจะทำให้ได้รับประโยชน์อย่างมาก เกิดจากการพัฒนา และเป็นการยกระดับธุรกิจ ทั้งในประเทศ ภูมิภาคและระดับโลกอีกด้วย

3. รัฐบาลต้องมีการช่วยเหลือในด้านวิชาการ และการจัดให้มีการพัฒนาเป็นพื้นที่พิเศษและพัฒนาผู้การทำธุรกิจอื่นร่วมด้วย ซึ่งจะเป็นการช่วยให้การพัฒนาเศรษฐกิจเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สืบเนื่องจากด้านวิชาการ ประกอบด้วย

1. รัฐบาลจัดให้มีนโยบายการส่งเสริมการจัดการธุรกิจในแบบเศรษฐกิจดิจิตอล สำหรับผู้ดำเนินธุรกิจเครื่องปันดินเผาทุกกลุ่มไม่ว่าโรงงานปั้น และเผา เองหรือ ผู้ค้าที่มาจำหน่าย เพื่อให้รองรับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเข้าสู่อาเซียนได้

2. รัฐบาลควรจัดให้มีการพัฒนาภาพลักษณ์กลุ่มธุรกิจเครื่องปั้นดินเผา ในแต่ละพื้นที่ เพราะสิ่งเหล่านี้สามารถส่งผลต่อเศรษฐกิจดิจิตอล และธุรกิจของชุมชนให้มีความยั่งยืนไม่สูญหายไป

3. รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด หรือวิสาหกิจชุมชนระดับอำเภอ ควรมีการฝึกอบรมให้ความรู้ เพื่อพัฒนาทางทุนมนุษย์ อันได้แก่ ผู้ประกอบการเครื่องปั้นดินเผา ลูกจ้าง พนักงานในโรงงานปั้นเครื่องปั้นดินเผาให้สามารถพัฒนาแนวคิดใหม่ ๆ ให้ทันสมัยมากขึ้น เช่น การขายสินค้าในโลกโซเชียลเน็ตเวิร์ค การตลาดอื่นๆ ในเชิงรุก การออกแบบผลิตภัณฑ์

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาเฉพาะผู้ประกอบการธุรกิจการในพื้นที่เกาะเกร็ด และเครื่องปั้นดินเผา ดังนั้น

1. การทำวิจัยในครั้งต่อไปน่าจะทำการศึกษาถึงผลสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจการต่างๆในพื้นที่เกาะเกร็ดจังหวัดนนทบุรี นอกจากสินค้าเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ดก็มีสินค้าอื่น ๆ ที่น่าศึกษา ได้แก่ธุรกิจการบริการเรือข้ามฝากธุรกิจขายของที่ระลึกหรือบริการเช่าจักรยานขี่รอบเกาะ

2. การทำวิจัยครั้งต่อไป นอกจากการศึกษาเกี่ยวกับผลสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจแล้ว ควรศึกษาวิจัยเชิงปริมาณเพื่อค้นหาปัจจัยตัวแปรอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อผลสำเร็จของธุรกิจชุมชน ทั้งนี้ปัจจัยตัวแปรก็จะมีความแตกต่างไปตามบริบทของชุมชน

3. ทำการวิจัยต่อเนื่องเกี่ยวกับธุรกิจเครื่องปั้นดินเผาของเกาะเกร็ด ทั้งเกี่ยวกับการพัฒนาตัวสินค้าเครื่องปั้นดินเผาควรมีรูปแบบ หรือลวดลายอย่างไร ตลอดจนน่าจะทำการศึกษาวิจัยองค์กรธุรกิจที่จะสามารถรองรับการเจริญเติบโตของธุรกิจนี้ หรือการขายสินค้าในยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) หรือที่เรียกว่าเศรษฐกิจดิจิตอล

4. ทำการวิจัยต่อเนื่องเกี่ยวกับทุนทางสังคม ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญา หรือทุนอื่น ๆที่ส่งผลต่อธุรกิจ หรือเศรษฐกิจในชุมชน ซึ่งจะเห็นได้ว่า ประเทศไทยมีหลายชุมชนที่ยังมีประเพณีดั้งเดิม ไม่ว่าจะเป็นการลงแขก การใช้ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างชุมชน หรือการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมใน ชุมชนเพื่อศึกษาทุนต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น

เอกสารอ้างอิง

กมลวรรณวรรณธนัง. (2553). **ทุนทางสังคมกับการจัดการความรู้สู่ชุมชนพึ่งตนเอง** ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร (นโยบายสาธารณะ) รัฐประศาสนศาสตร์สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ปัทมาวี โพชนุกูลชูชูกิ. (2547). **ทุนทางสังคมกับการพัฒนา.** เอกสารประกอบการเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์การพัฒนา หน่วยที่14. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช

พัฒนพงศ์ สุกิจปาณีนิจ. (2552). **ทุนทางสังคมกับการพัฒนาประเทศ.** ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์, จุฬากรณมหาวิทยาลัย.

วิทยา คามุณี. (2551) .**ทุนทางสังคมเพื่อการพัฒนาศักยภาพของชุมชน : กรณีศึกษองค์กรออมทรัพย์ชุมชนในจังหวัดลำปางและตาก .** ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2546). **ระเบียบวิธีการวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 11กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามลดา.

สุทธิวรรณ สุขศรีดากุล. (2552). **การสำรวจระดับทุนทางสังคมของบุคคลในชนบทไทย : กรณีศึกษาบ้านละว้า หมู่ที่ 7 ตำบลวัดเพลง อำเภอวัดเพลงจังหวัดราชบุรี .**สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปกร.

สุวิทย์เมษินทรีย์. (2550). สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2555 จาก http://www.tangnamo.com/people/fp.htm

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ (2551) **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 และฉบับที่ 9** [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ(11ต.ค. 2554) http://www.nesdb.go.th

Coleman S. James (1988)**.Socail Capital in the Creation of Human Capital.**American: **Journal of Sociology,** 94 pp. 95-120.

Fabio Sabatini(2007). **The Role of Social Capital in Economic Development**. WorkingPaper n.43 giugno University di Siena.

Fukuyama, F. (1995)**Social Capital and Development : The Coming Agenda** London, Penguin.

Fukuyama, F. (1995)**Trust:the social virtues and the Creation of Prosperity**. New York ; Free Press.

Joreskog, K. G. ,&Sorbom, D. (1996). **LISREL8** User's reference Guide. Uppsala, Sweden: Scientific Software International.

Martina Musteen.(2006) **The role of international network and Foreign maket knowledge in theinternationalization of Czech entrepreneurial ventures.**University ofKansas

Michael Woolcock. (2000). Prospects for development. The World Bank, Retrieved October 20, 2004, from **http://www.worldbank.org**

Putnam, Robert D. (December 1995). **Turning In, Turning Out: The strange** Disappearance ofSocail Capital inAmerican Retrieved November 15, 2008.

Putnam, Robert D.(1998)**Socail Capital : What is it ?**Retrieved November 22,2014[online]fromhttp:// www.bowlingalone .com/ Socail Capital.php3.

World Bank. (1975). Prospects for development. Retrieved October 20, 2004, from http://www.worldbank.org

World Bank. (1997). **World Development Report 1997.** (New York: Oxford University Press).